

Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: odvetvie chemického priemyslu

Zhrnutie

Úvod

Cieľom tejto štúdie je poskytnúť potrebné informácie na podporu odvetvového sociálneho dialógu v odvetví chemického priemyslu. Cieľom série štúdií nadácie Eurofound o reprezentatívnosti je určiť relevantné vnútroštátne a nadnárodné organizácie sociálnych partnerov v oblasti vzťahov medzi sociálnymi partnermi vo vybraných odvetviach. V štúdiu sa preto určujú relevantné vnútroštátne organizácie sociálnych partnerov v odvetví chemického priemyslu pomocou prístupu zhora nadol (s uvedením členov patriacich do európskych združení) a prístupu zdola nahor prostredníctvom siete európskych dopisovateľov nadácie Eurofound.

Vnútroštátna odvetvová organizácia je zahrnutá do tejto štúdie, ak sa buď pravidelne zapája do kolektívneho vyjednávania v danom odvetví a/alebo je členom európskeho obchodného alebo pracovného združenia uvedeného v zozname európskych organizácií sociálnych partnerov Európskej komisie, s ktorými sa majú viesť konzultácie podľa článku 154 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a/alebo sa zúčastňuje na európskom sociálnom dialógu v danom odvetví.

Vymedzenie odvetvia

Na účely tejto štúdie je odvetvie chemického priemyslu vymedzené z hľadiska štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskej únii (NACE), aby sa zabezpečila nadnárodná porovnateľnosť zistení. Konkrétnejšie je odvetvie chemického priemyslu vymedzené tak, že zahŕňa NACE (Rev. 2) 20, 21 a 22. Patria sem tieto činnosti: 20 Výroba chemikálií a chemických produktov, 21 Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov, 22 Výroba výrobkov z gummy a plastu.

Podľa tohto vymedzenia organizácie uvedené v zozname Európskej komisie ako sociálni partneri, s ktorými sa majú viesť konzultácie podľa článku 154 ZFEÚ, zahŕňajú konfederáciu odborových zväzov IndustriAll na strane zamestnancov a Európsku skupinu zamestnávateľov v odvetví chemického priemyslu (European Chemical Employers Group – ECEG) na strane zamestnávateľov.

Zastupovanie záujmov na vnútroštátnej úrovni

V odvetví chemického priemyslu v 22 členských štátoch EÚ prevažuje pluralistický systém združení na strane zamestnancov. Celkovo bolo zistených 75 odvetvových odborových zväzov. Situácia je v tejto oblasti rôznorodá: v šiestich krajinách bol zaznamenaný jeden odvetvový odborový zväz, v 11 krajinách boli zaznamenané dva, v piatich krajinách boli zistené tri, v šiestich krajinách boli zaznamenané štyri alebo viac odvetvových odborových zväzov.

Zistených bolo 57 odvetvových organizácií zamestnávateľov, pričom: v 18 krajinách existuje len jedna organizácia zamestnávateľov, v dvoch sa zaznamenali dve organizácie zamestnávateľov, v troch tri organizácie zamestnávateľov, v troch štyri alebo viac organizácií zamestnávateľov. Pluralistický systém združení teda existuje na strane zamestnávateľov v menšom rozsahu.

Pokiaľ ide o ohraničenie oblastí, medzi odborovými zväzmi a združeniami zamestnávateľov existujú rozdiely. V prípade odborových zväzov dochádza k prekryvaniu sekcií (49 %) a prekryvaniu (41 %). V prípade organizácií zamestnancov je oblasť pôsobnosti obvykle užšia. Z hľadiska oblasti pôsobnosti je preto rozdelenie na sekcie najrozšírenejším modelom (39 %).

Miery odvetvovej hustoty sú v prípade odborov dostupné v 44 zo 75 prípadov. Zo štatistiky vyplýva, že viac ako polovica odborov s dostupnými informáciami zaznamenáva veľmi nízke odvetvové hustoty (menej ako 10%). Odvetvové hustoty sa medzi krajinami veľmi líšia. Severské krajiny zaznamenávajú pomerne vysoké odvetvové hustoty, zatiaľ čo väčšina členských štátov, ktoré pristúpili po roku 2004, zaznamenávajú nízke odvetvové hustoty (menej ako 10%).

Odvetvové hustoty organizácií zamestnávateľov sú nízke a len tri organizácie zamestnávateľov vykazujú odvetvovú hustotu z hľadiska spoločností, ktorá presahuje 40%. V prípadoch, keď sú dostupné informácie o oboch druhoch hustoty, odvetvové hustoty spoločností sú skôr nižšie než hustoty z hľadiska zamestnancov. To by mohlo znamenať mierne vyššiu tendenciu ku združovaniu väčších spoločností v porovnaní s ich menšími partnermi.

Z hľadiska pokrytia kolektívnym vyjednávaním v danom odvetví sa situácia v jednotlivých krajinách veľmi líši. Jedna skupina 12 krajín z 22 krajín, pre ktoré sú k dispozícii údaje, vyказuje vysoké miery pokrytia kolektívnym vyjednávaním, ktoré presahujú 80%. Druhá skupina šiestich krajín vyказuje miery pokrytia kolektívnym vyjednávaním, ktoré sú v rozsahu od 40% do 70%. Nakoniec, tretia skupina štyroch krajín vyказuje miery pokrytia kolektívnym vyjednávaním nižšie než 20%. Najsilnejším prvkom, ktorým sa vysvetľujú vysoké miery pokrytia kolektívnym vyjednávaním, je prevaha vyjednávania na úrovni viacerých zamestnávateľov. Podobne, prevahou vyjednávania na úrovni jedného zamestnávateľa sa objasňujú najnižšie miery pokrytia.

Zastupovanie záujmov na európskej úrovni

IndustriAll Europe má 43 priamych členov v 23 posudzovaných krajinách a všetci z nich sú zapojení do kolektívneho vyjednávania v danom odvetví. Okrem toho, všetky odborové zväzy začlenené do IndustriAll Europe pokrývajú odvetvie vo všetkých regiónoch svojich krajín, s výnimkou CNE-GNC a LBC-NVK v Belgicku, ktoré sú aktívne len v niektorých regiónoch.

ECEG má v rámci odvetvia 18 členov v 18 krajinách. Približne 17 organizácií zamestnávateľov, ktoré sú členmi ECEG, je zapojených do odvetvového kolektívneho vyjednávania. Všetky organizácie zamestnávateľov, ktoré sú členmi ECEB, pokrývajú odvetvie vo všetkých regiónoch svojich krajín s výnimkou SCHP ČR (v Českej republike), ktorý pôsobí len v niektorých regiónoch.

Iné organizácie na európskej úrovni

Na strane zamestnancov existuje popri IndustriAll Europe niekoľko európskych organizácií. Existujú štyri európske organizácie, ktoré pokrývajú najmenej tri krajiny: Európska federácia odborových zväzov verejných služieb (European Federation of Public Service Unions - EPSU), Európska federácia odborových zväzov v odvetví potravinárstva, poľnohospodárstva a cestovného ruchu (European Federation of Food, Agriculture and Tourism Trade Unions – EFFAT), Uni Europa a Európska federácia manažérov v chemickom a pridružených odvetviach (European Federation of Managers in the Chemical and Allied Industries – FECCIA). EFFAT je prítomná v piatich krajinách a EPSU, Uni Europa a FECCIA sú prítomné v troch krajinách. Prítomnosť týchto organizácií odráža vzájomne sa prekrývajúce základne mnohých odborových zväzov, pretože sa neprofilujú v tom zmysle, že by sa zameriavali na prítiahnutie zväzov patriacich do chemického priemyslu. Výnimkou je FECCIA, ktorá uvádza, že združuje manažérov z odvetvia chemického priemyslu.

Pokiaľ ide o organizácie zamestnávateľov, existujú dve európske združenia, ktoré pokrývajú najmenej tri krajiny: Európska rada pre chemický priemysel (CEFIC) a Európska federácia farmaceutického priemyslu a farmaceutických združení (EFPIA). Podľa prístupu zdola nahor tieto dve európske organizácie, ktoré uvádzajú, že združujú spoločnosti z chemického priemyslu, pôsobia v 13 krajinách (CEFIC) a piatich krajinách (EFPIA). Treba uviesť, že CEFIC je obchodné združenie, ktoré sa zaoberá inými záujmami než záujmami týkajúcimi sa vzťahov medzi sociálnymi partnermi. Mohlo sa však stať, že prístupom zdola nahor sa podcenil počet organizácií, ktoré sú členmi CEFIC. CEFIC totiž pôsobí v 22 krajinách EÚ.

Záver

Z analýz zhora nadol a zdola nahor v odvetví chemického priemyslu v EÚ-28 vyplýva, že IndustriAll Europe na strane zamestnancov a ECEG na strane zamestnávateľov by sa mali považovať za najdôležitejších zástupcov zamestnávateľov a zamestnancov v tomto odvetví v rámci EÚ.

Ďalšie informácie

Správa „*Representativeness of the European social partner organisations: Chemical sector*“ (Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: odvetvie chemického priemyslu) sa nachádza na stránke <http://bit.ly/1rWUTw9>

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na výskumného pracovníka Petra Kerckhofs na adrese pke@eurofound.europa.eu